

Stanovisko Výboru regionů Energetický plán do roku 2050

(2012/C 391/04)

VÝBOR REGIONŮ

- požaduje náležité uznání úlohy místních a regionálních orgánů a vyčlenění odpovídajících zdrojů, kapacit a také vhodných nástrojů správy, neboť tyto orgány zajišťují stěžejní úkoly, ať už se jedná o úlohu přímého partnera místních udržitelných energetických projektů nebo o úkoly související s plánováním nové infrastruktury, udělováním povolení, investicemi, veřejnými zakázkami, výrobou a regulováním spotřeby energie;
- dále připomíná, že je třeba přednostně zajistit, aby do distribuční sítě byla připojena obnovitelná energie vyrobená na místní úrovni z různých decentralizovaných zdrojů, jako je energie větrná, vodní, geotermální, sluneční či pocházející z biomasy, a to prostřednictvím inteligentnějších přenosových soustav a distribuční infrastruktury (smart grid) a za předpokladu efektivní hospodářské soutěže, která bude znamenat skutečný přínos pro koncové spotřebitele;
- zdůrazňuje, že za účelem zajištění rostoucích nároků na flexibilitu energetických systémů jsou zapotřebí vhodné skladovací technologie na všech úrovních napětí, jež umožňují – jako např. přečerpávací vodní elektrárny – skladovat přebytky a později je v průmyslovém měřítku vracet do sítě. V této souvislosti je nutné vytvořit a používat strategická opatření na výzkum a podporu technologií;
- doporučuje zdůraznit úlohu informačních a komunikačních technologií (IKT) při zavádění inovací do praxe, šíření informací a poskytování řešení energetické spotřeby pro strategické sektory, jako jsou „smartcities“, jejichž součástí jsou politiky týkající se udržitelné mobility, inteligentní distribuční infrastruktury (smart grids) a udržitelného stavebnictví;
- zdůrazňuje naléhavou potřebu plného dokončení vnitřního trhu s energií do roku 2014, jež by přispělo k zajištění zásobování energií za dostupné ceny, ukončení izolace jednotlivých členských států v oblasti energetiky do roku 2015, spravedlivého rozdělení prostředků mezi regiony a stabilizování a zlepšení rámcových podmínek evropské energetiky tak, aby bylo možné omezit dodatečné náklady spojené s přechodem na obnovitelné zdroje.

Zpravodaj	pan Ugo CAPPELLACCI (IT/ELS), nejvyšší představitel regionu Sardinie
Odkaz	Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Energetický plán do roku 2050 COM(2011) 885 final

I. POLITICKÁ DOPORUČENÍ

VÝBOR REGIONŮ

A. Evropská strategie transformace energetických systémů

1. potvrzuje naléhavou potřebu definovat dlouhodobou evropskou strategii energetiky, která by mohla hmatatelně přispět k plnění cíle dekarbonizace Evropské unie do roku 2050. Transformace energetického systému je naší odpovědností vůči budoucím generacím, zároveň však Evropě dává skutečnou příležitost k růstu, rozvoji, zaměstnanosti a konkurenceschopnosti a posílení energetické nezávislosti;

2. vítá energetický plán do roku 2050, ale domnívá se, že není natolik podrobný a jasný, aby napříště a též po roce 2020 vedl členské státy, regionální a místní orgány a investory k přijímání rozhodnutí, která podpoří nový model energetiky, a aby zajistil dostatečnou předvídatelnost. Zároveň upozorňuje, že je důležité, aby nyní následovala rozhodnutí o konkrétních opatřeních. Mohlo by se například zvážit přijetí rozhodnutí o zákazu vnitrostátních dotací fosilních paliv;

3. konstatuje, že tento plán postrádá posouzení výchozí situace, pokud jde o cíle stanovené pro toto desetiletí v energetické strategii 2020; toto chybějící posouzení by mělo plánu předcházet, aby bylo možné stanovit cíle a politický rámec do roku 2030, k němuž odkazuje poslední ze závěrů tohoto plánu. Dále je nutné, aby se definovaly postupné fáze procesu transformace energetického systému k roku 2030 a roku 2040, v souladu s cíli snížení emisí vytyčenými v *Plánu přechodu na konkurenceschopné nízkouhlíkové hospodářství do roku 2050* ⁽¹⁾. Postup ve fázích by mohl vyžadovat použití přechodných paliv/zdrojů energie schopných podporovat postupující transformaci a současně zajišťovat energetickou nezávislost a bezpečnost dodávek energie. Usnadnil by též dosahování konkrétních výsledků, monitorování a hodnocení úspěšnosti provedených opatření;

4. domnívá se, že „technologicky neutrální“ přístup použitý v dokumentu není vhodný a že by měl být revidován tak, aby v dlouhodobém měřítku upřednostnil ty přístupy, technologie a paliva, jež budou mít udržitelné a bezpečné nasazení a jež

ponesou jisté výsledky, a to na základě zohlednění dostupných znalostí o obnovitelných zdrojích energie a inovativních technologiích a zkušeností s nimi. Transformace energetického systému s cílem udržitelnosti navíc nemůže pominout změny v dostupnosti zdrojů v důsledku současné hospodářské krize ani jejich možné environmentální a sociální dopady;

5. je přesvědčen o potřebnosti vzájemné závislosti mezi politikami v oblasti životního prostředí a sociálními politikami a z ní vyplývající nutnosti zajistit ve střednědobém a dlouhodobém horizontu rovný přístup k bezpečné, udržitelné, k životnímu prostředí co nejšetrnější a cenově dostupné energii pro všechny a zajistit všem přístup k cenově dostupným prostředkům umožňujícím regulovat spotřebu v domácnostech a získávat energii z místních obnovitelných zdrojů;

6. požaduje zapojení místních a regionálních orgánů do procesu definice politik, například politiky dekarbonizace energie, z hlediska energetické účinnosti, regulace spotřeby, výroby a nových technologií, žádá revizi plánu s ohledem na potenciál a potřeby územních orgánů a požaduje vyčlenění odpovídajících prostředků, kapacit a nástrojů správy ve prospěch územních orgánů, které zde sehrávají významnou úlohu;

B. Posouzení územního dopadu a sociální důsledky

7. upozorňuje, že transformace energetických systémů bude vyžadovat úsilí a bude mít odlišné důsledky pro různé regiony podle energetického profilu a dostupnosti zdrojů u každého z nich, a dále že případné hospodářské, finanční a administrativní náklady evropského opatření v oblasti energetiky by se měly opírat o podrobné posouzení dopadů, které bude řádně zohledňovat specifické podmínky na místní a regionální úrovni, zejména pak aspekty izolace v oblasti energetiky;

8. souhlasí s tím, aby strukturální změna energetických systémů zahrnovala realizaci či modernizaci infrastruktury, avšak poukazuje na to, že náklady této transformace se v různých regionech Evropy liší, což může vést k ohrožení sociální soudržnosti;

9. doporučuje zavedení nástrojů, které umožní posouzení účinků transformace energetických systémů na územní úrovni jak z hlediska hospodářského, tak sociálního a environmentálního. Připomíná proto, že je zapotřebí zvýšit kvalitu a dosah nejběžnějších společných makroekonomických ukazatelů využívaných k posuzování účinnosti politik, a to zařazením jak

⁽¹⁾ COM(2011) 112 final.

rozměru udržitelnosti v energetice, tak sociálního a environmentálního rozměru, což by umožnilo posouzení změn v oblasti sociální soudržnosti, přístupu k základnímu zboží a základním službám za dostupné ceny, zdravotního stavu, chudoby, včetně chudoby energetické, přírodních zdrojů a kvality života obecně;

C. Úloha místních a regionálních orgánů

10. je přesvědčen, že splnění globálních energetických cílů vyžaduje iniciativy prováděné na místní úrovni. Zde zdůrazňuje, že územní cíle coby výraz víceúrovňové správy transformace energetického systému již prokázaly svoji efektivitu v různých místních a regionálních podmínkách;

11. poukazuje na potřebu přeshraniční spolupráce a solidarity v novém energetickém systému a na související nutnost koordinace na evropské úrovni. Bude zapotřebí úsilí na všech úrovních správy, které se neobejde bez úzké spolupráce s regionálními a místními orgány a bez jasného vymezení úlohy a mechanismů této interakce;

12. požaduje náležité uznání úlohy místních a regionálních orgánů a vyčlenění odpovídajících zdrojů, kapacit a také vhodných nástrojů správy, neboť tyto orgány zajišťují stěžejní úkoly, ať už se jedná o úlohu přímého partnera místních udržitelných energetických projektů nebo o úkoly související s plánováním nové infrastruktury, udělováním povolení, investicemi, veřejnými zakázkami, výrobou a regulováním spotřeby energie. Též sociální dialog a zapojení sociálních partnerů, s nimiž plán počítá pro řízení změny, vyžadují využití schopností místních a regionálních orgánů předávat detailní informace a jejich role zprostředkovatele. Tyto orgány tak musí být nejen jasně uznány, ale také účinně podpořeny;

13. doporučuje pokračovat v podpoře pozitivních opatření a vzorců chování, které jsou již zavedeny na místní úrovni, posílovat jejich využívání a zapojení do všech podob spolupráce, např. v rámci Paktu starostů a primátorů nebo jiných meziregionálních, celostátních či mezinárodních struktur, a podporovat tak jeho úlohu hybatele změny, hospodářského rozvoje území a vytváření informačních sítí a spolupráce;

D. Energetická účinnost, úspory energie a energie z obnovitelných zdrojů

14. souhlasí s postojem, že je zapotřebí prioritně podporovat energetické úspory za účelem snížení poptávky po energii, a to prostřednictvím osvěty, vzdělávání a změn ve vzorcích chování občanů, ovšem také prostřednictvím podpory rozvoje nových technologií, které by zajistily účinnější využívání zdrojů a vyšší míru hospodářského růstu, konkurenceschopnosti a zaměstnanosti a podporou systémů vlastní spotřeby energie ze strany členských států, s cílem prosazovat maximální racionalitu ve spotřebě energie, systém distribuce energie a skutečnější podíl

občanů na rozhodování o druhu a využití energie. Poukazuje na skutečnost, že z hlediska oddělení hospodářského růstu od spotřeby energie by pokles spotřeby – dosáhneme-li jej díky vyšší účinnosti procesů a úsporám energie – mohl být považován za ukazatel rozvoje, a nikoli recese, a mohl by být pro hospodářství přínosem;

15. připomíná svůj postoj na podporu energetické účinnosti coby jednoho z klíčových opatření ke splnění cílů snížení emisí stanovených pro rok 2050. Souhlasí s nutností definovat ambicióznější opatření na podporu energetické účinnosti a strategie, jež zajistí optimální poměr nákladů a účinnosti, a pokládá v této souvislosti za vhodné stanovit rovněž závazné požadavky na evropské úrovni. Výbor současně poukazuje na naléhavou nutnost věnovat se aspektům, které by mohly okamžitě významně přispět k dosažení úspor, jako je vyšší energetická účinnost budov či udržitelnější doprava;

16. při definování a uskutečňování naléhavých kroků nezbytných k energetické transformaci musí být každopádně zajištěna soudržnost jednotlivých opatření v zájmu udržitelnosti. Zejména je nutné posoudit riziko, že by pokrok v jedné oblasti měl negativní dopad na jiné oblasti;

17. je příznivě nakloněn zhodnocení úspor energie prostřednictvím udržitelných tržních mechanismů dle *Plánu energetické účinnosti 2011* ⁽²⁾;

18. oceňuje, že navýšení podílu energie z obnovitelných zdrojů je jasným společným prvkem všech scénářů dekarbonizace, a to již k roku 2030, a že do roku 2050 se má jednat o převažující složku nad všemi ostatními technologiemi. Lituje však, že žádný ze scénářů zařazených v plánu nezohledňuje integrovaná řešení využívající obnovitelných zdrojů a energetické účinnosti, s cílem zvýšit udržitelnost transformace směrem ke scénáři energetiky bez fosilních paliv v energetickém systému a pokročit v dekarbonizaci tohoto odvětví. Konstatuje, že energetický plán uznává zásadní význam obnovitelných zdrojů energie pro odvětví vytápění a chlazení, nicméně lituje, že nebyla provedena podrobná analýza prioritní úlohy, již by toto odvětví včetně svého významného vlivu na celkovou spotřebu energie mělo mít v (i) procesu dekarbonizace energetického systému do roku 2050 a následně i (ii) při vypracovávání stávajících i budoucích energetických politik;

19. připomíná poznámky uvedené v usnesení CdR 7/2011 ze zasedání ve dnech 30. června a 1. července 2011 k tématu *Priority energetických infrastruktur do roku 2020 a na další období*, a dále připomíná, že je třeba přednostně zajistit podporu energetických přenosových soustav a to, aby do distribuční sítě byla připojena obnovitelná energie vyrobená na místní úrovni z různých decentralizovaných zdrojů, jako je mimo jiné energie větrná, vodní, geotermální, sluneční či pocházející z biomasy, a to prostřednictvím inteligentnějších přenosových soustav a distribuční infrastruktury (smart grid) a za předpokladu efektivní hospodářské soutěže, která bude znamenat skutečný

⁽²⁾ COM(2011) 109 final.

přínos pro koncové spotřebitele. Za účelem zajištění rostoucích nároků na flexibilitu energetických systémů jsou zapotřebí vhodné skladovací technologie na všech úrovních napětí, jež umožňují – jako např. přečerpávací vodní elektrárny – skladovat přebytky a později je v průmyslovém měřítku vracet do sítě. V této souvislosti je nutné vytvořit a používat strategická opatření na výzkum a podporu technologií;

E. Konvenční zdroje energie (zemní plyn, uhlí, ropa), nekonvenční zdroje a jaderná energie

20. souhlasí s potřebou zajistit diverzifikaci dodávek energie v rámci ochrany bezpečnosti zásobování energií. Výbor upozorňuje, že bude zapotřebí připravit přesné pokyny pro přechodné období, aby během něj konvenční zdroje energie (zemní plyn, uhlí, ropa) ve své neúčinnější a nejdržitelnější formě z hlediska emisí CO₂, se zvláštním důrazem na technologie zachycování a ukládání CO₂, mohly plnit doprovodnou úlohu k procesu dekarbonizace energetického systému, zatímco se budou rozvíjet technologie, infrastruktura a vzorce chování nutné k provedení této změny;

21. vyjadřuje obavy nad tím, jaký význam strategie přisuzuje technologiím, jež zatím nejsou komerčně dostupné, a doporučuje, aby o využívání nekonvenčních zdrojů zemního plynu, jako je plyn z břidlic, a využívání technologií s přetrvávajícími rizikovými faktory, jež dosud nebyly plně prozkoumány či nejsou plně pod kontrolou, a kdy se může jednat o technologie přeshraniční povahy, byla na evropské úrovni vedena diskuse a provedena studie týkající se jejich možných krátkodobých a dlouhodobých environmentálních a sociálních dopadů, a to se zřetelem na platné právní předpisy a se zvážením případné nezbytné právní úpravy, jako například v případě plynu z břidlic. Vítá tedy záměr Komise podpořit výzkum technologií, jež by mohly přispět k dekarbonizaci procesů přeměny energie, a navrhuje mezi základní složky hodnocení v procesu rozhodování zařadit analýzu životního cyklu;

22. vyjadřuje se kriticky k příčinné souvislosti, již energetický plán spatřuje mezi dekarbonizací a jadernou energií, a k domněnce, že jaderná energie přispívá ke snížení systémových nákladů a cen elektřiny, zatímco se naopak uznává, že „náklady na bezpečnost, na vyřazení stávajících elektráren z provozu a na likvidaci odpadu se budou pravděpodobně zvyšovat“. Doporučuje proto věnovat mimořádnou pozornost dlouhodobým scénářům stavějícím na nekonvenčních obnovitelných zdrojích energie a skutečnosti, že zvyšující se obavy veřejnosti o jadernou bezpečnost mohou vést ke snížení soukromých investic do jaderné energie, což tedy bude vyžadovat větší příspěvek veřejného sektoru formou státních dotací nebo vyšší ceny elektřiny, kterými by ve společnosti byli nejvíce zasaženi ti nejchudší;

F. Investice a přístup k financování

23. domnívá se, že definice referenčního rámce pro investice nejméně do roku 2030 by mohla zvýšit účinnost plánu a vytvořit podmínky větší jistoty na trhu jak pro soukromé

subjekty, tak pro instituce, především bude-li se týkat i investičních cílů na úrovni členských států, jež by zohledňovaly akční plány místních a regionálních orgánů. Vyšší jistota pro investice by mohla dále přispět ke splnění cílů pro rok 2020, zejména pokud jde o energetickou účinnost a úspory energie, jejichž realizace stále vyžaduje intenzivnější úsilí. Přínosem pro referenční rámec by rovněž byla evropská mapa kapacit v odvětví energetické účinnosti a energie z obnovitelných zdrojů, s jejíž pomocí by byly zaměřovány investice, aby se posílila dynamika růstu a hospodářské subjekty v těchto odvětvích;

24. žádá především o jasné určení zdrojů na podporu decentralizovaných investic do udržitelné energie (regulace spotřeby a získávání energie z obnovitelných zdrojů), které přispějí k účinnému využívání zdrojů a rozvoji zelené ekonomiky a zelených pracovních míst na místní a regionální úrovni; dále požaduje určení dalšího finančního nástroje řízeného na decentralizované bázi, jehož účelem by bylo podpořit provádění akčních plánů udržitelné energetiky (SEAP); za třetí žádá podporu (hospodářskou i legislativní) malých decentralizovaných producentů obnovitelné energie včetně místních a regionálních orgánů tak, aby byla usnadněna jejich integrace do sítě;

25. doporučuje pokračovat v pozitivní zkušenosti s programem „Inteligentní energie pro Evropu“ a rozšířit ho a jasně určit způsoby, jak využít podstatnou část finančních prostředků dostupných v rámci politiky soudržnosti. Mimo jiné považuje za nezbytné vyčlenit ze strukturálních fondů prostředky na budování místní spolupráce zaměřené na decentralizovaný rozvoj technologií s nízkými emisemi uhlíku a s vysokou energetickou účinností, a konkrétně pak prostředky ze sociálního fondu na přípravu lidského kapitálu potřebného k plánování, řízení a technické podpoře v oblasti energetických otázek, a to jak co se týče řešení, tak co se týče technologií a partnerství pro účely jejich provádění;

26. domnívá se, že místní orgány by měly i nadále mít zjednodušený přístup k financování udržitelné energie z Evropské investiční banky (EIB). Prioritu by měly mít projekty, které spojují energetickou účinnost a obnovitelné energie ve prospěch udržitelného rozvoje příslušného území, přičemž by mělo dojít k usnadnění postupů a zjednodušení přístupu menších subjektů k financování;

27. upozorňuje na to, že na účinné financování energetických infrastruktur nestačí vnitrostátní opatření, a navrhuje tedy větší finanční podporu pro projekty v oblasti energetiky, a to zejména s cílem šířit využívání řešení stavějících na obnovitelných zdrojích energie, i co se týče vytápění a chlazení budov;

28. navrhuje zavedení strategie na podporu vytváření regionálních klastrů a partnerství, jakož i na podporu spolupráce těch stávajících, které již na některých územích prokázaly svoji platnost coby nástroje rozvoje zelených trhů s energií a energetické účinnosti, mobilizace investic, rozvoje odborných dovedností a vytváření pracovních míst;

G. Výzkum, inovace a aplikace

29. souhlasí s názorem, že je nutné přijmout na evropské úrovni pevné závazky v oblasti inovací a výzkumu, a to rovněž pomocí racionálního přidělení prostředků v rámci nového programu Horizont 2020, neboť je přesvědčen, že rozvoj inovativních technologií s vyšší účinností a nižšími náklady může přispět k posilování jistoty v odvětví a přilákání kapitálu;

30. důrazně se zasazuje o nezbytnou soudržnost nového programu pro výzkum Horizont 2020 s energetickým plánem do roku 2050 z hlediska cílů a priorit;

31. domnívá se, že by se měly více podporovat inovace a výzkum v souvislosti s výrobou energie v malém měřítku, jako je tomu třeba v případě vodní energie z menších vodních toků, větrné energie pro jednotlivé domácnosti nebo několik domácností, lokalizované, solární energie a výroby tepla z termálních pramenů (v případě jejich výskytu);

32. vyzývá ke zvýšení pozornosti výzkumu a vývoje na potenciál energie z oceánu (z příboje a přílivu). Tato energie má ohromný potenciál pro zajištění dodávek bezpečné, spolehlivé a udržitelné energie;

33. navrhuje zavést na základě osvědčených postupů používaných v různých regionech opakovatelné mechanismy, jež podpoří vytváření inovačních klastrů, územních inovačních energetických platforem či jiných forem partnerství veřejného a soukromého sektoru mezi územními orgány, akademickou obcí a průmyslem. Tyto formy partnerství by mohly představovat významné nástroje pro regionální rozvoj a rozvoj místní ekonomiky a zajistit adaptabilnější, přístupnější a ekonomičtější inovace a technologie na místní úrovni;

34. soudí, že energetickým plánem bude silně ovlivněna zemědělská a lesnická politika, takže bude nutné podpořit

výzkum umožňující přizpůsobení a rozvoj těchto odvětví směrem k větší udržitelnosti;

35. doporučuje zdůraznit úlohu informačních a komunikačních technologií (IKT) při zavádění inovací do praxe, šíření informací a poskytování řešení energetické spotřeby pro strategické sektory, jako jsou „smartcities“, jejichž součástí jsou politiky týkající se udržitelné mobility, inteligentní distribuční infrastruktury (smart grids) a udržitelného stavebnictví;

36. navrhuje, aby byl vyzdvížen význam výzkumu a vzdělání kvalifikovaných pracovních sil, a to zejména ze strany členských států, aby pak bylo možné využívat vhodných kvalifikovaných zdrojů a studijních programů ke koncipování účinných technologií budoucnosti, zavádění inovací a provádění strategických plánů;

H. Vnitřní a globální trh

37. zdůrazňuje naléhavou potřebu plného dokončení vnitřního trhu s energií do roku 2014, jež by přispělo k zajištění zásobování energií za dostupné ceny, ukončení izolace jednotlivých členských států v oblasti energetiky do roku 2015, spravedlivého rozdělení prostředků mezi regiony a stabilizování a zlepšení rámcových podmínek evropské energetiky tak, aby bylo možné omezit dodatečné náklady spojené s přechodem na obnovitelné zdroje;

38. doporučuje vylepšit systém obchodování s povolenkami na emise uhlíku a podstatným způsobem změnit postup přidělování bezplatných povolenek, který ve své stávající podobě podrývá regulační účel tohoto systému, protože udržuje cenu povolenek na příliš nízké úrovni. Přitom je třeba vzít v potaz průmyslové subjekty, které působí na mezinárodních trzích a jejichž konkurenceschopnost by mohla být ohrožena v důsledku tzv. úniku uhlíku do třetích zemí.

V Bruselu dne 10. října 2012

předseda
Výboru regionů
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO